

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novce... predbrojbu, oglaše itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućem u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847-849.
Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e d i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata za poštarijom sto je 10 K u obd.) nagodine
5 K za seljake)
ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji to h, za ostali to h, kol u Puli toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. Vlas Gullala br. 1. kamo neka g n a s l o v i j u j u s v a p i s m a i p r e d p l a t u .

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. Vlas Gullala br. 1. kamo neka g n a s l o v i j u j u s v a p i s m a i p r e d p l a t u .

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Gullala 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

SPOMENICA

zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja Njegovom Veličanstvu hrvatskom Kralju Franji Josipu I.

U prošlom broju javismo, da su narodni zastupnici gg. Dr. Ante Sesardić iz Dalmacije i Stjepan Zagorac iz Hrvatske predali dne 1. t. mj. u kabinetnu pisarnu Nj. Veličanstva kralja i u vojničku pisarnu Nj. Visosti prietolonasljednika spomenicu podpisanu od zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja (iz Istre dr. M. Laginja, Luka Kirac i Sime Červar), u kojoj iznašaju pred prietolje hrvatskoga kralja želje i tegobe hrvatskoga naroda, poglavito težnju za slobodom i ujedinjenjem hrvatskih zemalja. Na tu spomenicu graknuo naravno prvi Magjari, a po svoju osvrnuo se na nju poznati tiran i najveći neprijatelj hrvatskog naroda, zloglasni grof Khuen Hedervary, sadanji madjarski ministar predsjednik. Taj zlotvor hrvatskog naroda, tajni savjetnik Nj. Veličanstva, posljednik zlatnog runa, valjda čuti na sebi duboki prezir celokupnog hrvatskog naroda, zato je tu spomenicu predstavniku hrvatskog naroda prirodjenom azijatskom brutalnošću omalovažio. Baviti se dulje s takvim grofovskim individuum ne dopušta nam hrvatski ponos, pa preprelazimo i preko njegovih rieči sa najdubljiim prezirom.

Ova spomenica je prvi i do sada jedini akt, odposlan i podpisan svom zakonitom hrvatskom kralju od predstavnika hrvatskog naroda iz svih hrvatskih zemalja. To je tim važnije, što se vrlo dobro sjećamo kako su već g. 1894. nekoi hrvatski rodoljubi — među ostalima i naš Dr. M. Laginja, Fran Folnegović i dr. — radili o tome, da pristate stranke prava iz svih hrvatskih zemalja sjedine pod jednu zajedničku vrhovnu upravu, što pak uplivom i spletkama Beta i Pešte nije se posrećilo, i tako je već tada bilo spriječeno ono, što se je dogodilo nakon 17 godina. Zato će sadanja spomenica ostati sjajnim i historičkim dokumentom u poviesti hrvatskog naroda, jer se u njoj našao slozan i jedinstven sav hrvatski narod.

Spomenicu je magjaronaka vlada u Zagrebu po nalogu zlotvora Khuenta zaplijnila, čime je indirektno dala toj spomenici onu važnost, koju iste svojim sadržajem zaslužuje. Da umognu i naši čitatelji u celosti pročitati tu spomenicu izradjena iz date celokupnog hrvatskog naroda, donasmo je deslovcce kako sledi:

Svetla kruno, hrvatski kralju!

Božjom pomoću i mudrim nastojanjem Vašega Veličanstva okupljen je danas sav hrvatski narod sa svim svojima zemljama

pod žezlo Vašega Veličanstva. Ali taj jedinstveni hrvatski narod i, nekada jedin stvena, hrvatska država, umjetno stvorenim državopravnim ustanovama razkomadani su u nenpravna posebna upravna područja. Usled toga onemogućeno je, s jedne strane hrvatskom narodu, da digne jedinstveni svoj glas, kao što je, s druge strane, onemogućeno i Vašem Veličanstvu, da čuje preko odgovarajućeg ustavnog predstavničkog organa, jedinstveno izražene težnje naroda. Pa stoga u pomnjanju ovakovog ustavnog predstavničkog organa, mi podpisanii narodni zastupnici iz svih hrvatskih zemalja, kao ustavni predstavnici hrvatskoga naroda pod žezlom Vašega Veličanstva, sakupljeni danas u glavnom gradu Zagrebu na viećanje o dobru i sreći svoga naroda, upravljamo Vašem Veličanstvu smjernu predstavku uz homagijalno počitanje prama posvećenoj osobi Vašega Veličanstva i prama prejasnoj dinastiji.

Veličanstvo!

Kad je, iza bitke kod Muhaca, hrvatska država ostala bez kralja i dinastije, sve su susjedne države i velevlasti priznale hrvatskoj kraljevini suverenu državnu samostalnost i neodvisnost, bilo od Ugarske, bilo od ma koje druge strane države, natječući se za hrvatsku krunu. Tako silno otomansko carstvo, kojemu je tada stajao na čelu najveći vladar one dinastije, Sulejman Veliki; tako moćna mletačka republika; tako sjajna dinastija Habsburga; tako i sami Magjari i njihov kralj Ivan Zapolja.

Božjom i hrvatskog naroda suverenom voljom bude tada, 1. siječnja 1527. redovitim izborom na Cetinskom saboru na prestolje hrvatske kraljevine uzviken prejasni dom Habsburga i tako stupi naša domovina i naš narod u aklop habsburške monarhije kao suverena samostalna država.

Tom srećanom prigodom zavjerio se je izabrani kralj Ferdinand I. prisegom, da će prejasna kraljevska dinastija sačuvati sva ona prava i slobodu hrvatske države, koju je ona i sa vrijeme domaćih kraljeva i uvijek kasnije u potpunjoj mjeri do tada uživala.

Pragmatičkom sankcijom god. 1717. prenio je hrvatski narod, kraljevsko pravo i premlačstvo onoj kraljevkoj kod prejasne krvi austrijske, koja će držati Slavjaku, Koruzku i Kranjsku. I tim činom utvrdjena je zakonita samoopredjelost, nezavisnost i celokupnost hrvatske države sa sve vjekove tako, da su se svi hrvatski

kraljevi iz prejasne Habsburške kuće, sledeci odredbe i prisige Svoje i svojih slavinih predšastnika odazvali prošnjama hrvatskih sabora za sjedinjenje, pa je i Vaše Veličanstvo još god. 1861. naložilo, da zakoniti predstavnici naroda pristupe k radnji za sjedinjenje hrvatskih zemalja pod žezlom Vašeg Veličanstva.

Ovaj nalog Vašeg Veličanstva nije sve do danas izvršen, nego je kraljevstvo hrvatsko još i danas razkomadano i raznim upravama podvrgnuto tako, da od državne nezavisnosti kraljevine Hrvatske ne ostoji nego samo bleda sjena u osam županija, jer su i u tom dielu Hrvatske oduzele najvažnije državne oznake samoopredjeljenja i samosvojnosti u najvažnijim granama državnog života.

Ovaj nenaravni i protupravni odnosaj u kraljevstvu hrvatskom i njegovim dielovima nastao je iz okolnosti, što su predstavnici naroda hrvatskoga god. 1791. radi obrane svoga ustava, u naglosti i iz prevetlike bojznii od centralizacije i germanizacije, neke svoje državne poslove bili ute privezali kraljevini Ugarskoj. Ali to je bilo učinjeno privremeno i uz izričito uzakonjen uvjet, da to časovito zajedništvo za kraljevinom Ugarskom ima potrajati... dok se ne osvoje oni krajevi kraljevine Hrvatske, koji su pod Venecijom i Turskom i dok se tolik broj županija ne nađe na okupu, da Hrvati sami uz moguću uzdržavati jednu političku oblast“.

Veličanstvo!

Ovaj uvjet naših predja, koji predpostavlja zakonito prekinuće zajedništva sa kraljevinom Ugarskom, kao i onaj pridržan u spomenutom nalogu Vašega Veličanstva za ujedinjenje kraljevine Hrvatske, može se danas bez poteškoća izpuniti, jer, hvata nastojanju Vašeg Veličanstva, dopijele su sve zemlje kraljevine Hrvatske posle dugih napora pod sjajno žezlo prejasne dinastije i u sklop slavne habsburške monarhije.

Narod hrvatski nema danas svojih u hrvatskom državnom pravu i u ugovorima sa prejasnim vladarima zajamčenih uvjeta napređea na sjednom polju narodnoga života, ni u slobodi, ni u kojem dielu svoje domovine.

Ovih radnjih sto godina nije bilo ugovora trgovatka, a da nije bio na slotu narodu hrvatskomu. Nema u monarhiji prometne politike, a da nije upravo opeparena protiv koristi hrvatskog naroda. Gospodarstveno i financijalno hrvatski je narod izrabljivan, a on to još i poniceo, kao da čiji od tuđe ruke.

Veličanstvo!

Teško da ima primjera u kojoj kulturnoj državi, — da bi se kojemu vjernomu i državotvornomu narodu toliko umjetnih, izhtrenih, nenaravnih sredstava i zapreka suprotstavljalo kao hrvatskom narodu. Ne ima primjera, da bi se takvoga uvijek vjernoga i samopriegornoga braniča države i dinastije ovako sustavno i zlonamjerno stabililo i upropaćivalo, kao što se to događja sa hrvatskim narodom od strane raznih vlada, koje kao da imaju jedini zadatak, da hrvatski narod u svim njegovim dielovima upropaste kulturno, ekonomički i narodnostno uniste.

Kroz 43 godine nagodbenog sustava Banovina bila je izrgnuta svakojakim kušnjama, nasilnom odnarodjivanju, progonima i korupcijama, da se krivotvori ili uguši njezina prava volja, u unisti hrvatsko narodno bivstvo.

Po financijalnim nagodbama kroz ove 43 godine iscrpljena je gospodarstvena snaga banovinske Hrvatske za investicije i dugove učinjene samo u korist Ugarske. Magjarska gospodarsko-financijalna politika u Hrvatskoj i Slavoniji izgnala je pol milijuna Hrvata sa njihovog djedovskog ognjišta i odterala preko mora.

Od svih golemih doprinosa Hrvatske i Slavonije dobacuje im se tek toliko, da jedva pokrivaju izdatke za autonomno činovništvo.

Osim sitnih dugova od 6 milijarda kruna za razne svoje investicije, izrabila je Ugarska za gradnju željeznica još i bogate sume u bivsoj vojnoj Krajini, koje je hrvatski krajišnik svojom krvlju zalievao, pa ipak ne ima gornja Krajina niti pedlja željeznice, koja bi ju spajala sa materom zemljom, sa posestimom Bosnom i Dalmacijom.

Do rasipnosti situći izdatci Ugarske, koji se čine na teret banovinske Hrvatske bez ikakve koristi za hrvatski narod, izazvje vanredno visoke i mnogobrojne porezne terete. Porezna snaga osiromasnoga naroda već je odavna iscrpljena u toliko mjehi, da hrvatski seljaki stakli, koji sednjavaju oko 90%, celokupnog pučanstva, mora sadržavati svoj zemljišni porjeđ, da umogne odovoljiti sve to većim tražbama njemu tuđe uprave.

Pomorske luke duž hrvatskih obala od Trsta do Kotora, koje čine monarhiju velevaltu, stoje, — izuzev Trst i Riske, — bez uvjeta i sredstava, potrebnih za svoj razvitak; a njihovo pomorsko pučanstvo, kroz vjekove peto medju svjetlim pomorcima, preposteno je svom krunom

udesu, pa, u koliko ne srce za zaradom u daleki svijet, propada materijalno i fizično.

Riekom, protupravno odrgnutom od kraljevine Hrvatske, nastoji se uništiti razvoj ostalih luka hrvatskog primorja.

Isto tako Istra i Dalmacija, dielevo stare drevne hrvatske države, postale su puke pokrajine cislitavskog diela monarkije.

Istra, u kojoj živi većina hrvatskoga i slovenskoga pučanstva, predana je gospodstvu talijanske manjine, koja većini priči svaki narodno kulturni i gospodarski razvitak.

Pod upravom i krivnjom današnjeg sustava Istra i Dalmacija jednako trpe u gospodarskom pogledu. Trgovačka mornarica, koja je prije sto godina cvala po Dalmaciji i Istri i pružala veliko i obilno vrelo blagostanja onom pučanstvu, posve je propala nevaljalom gospodarskom politikom.

Dok se drugdje u monarkiji uređuju rijeke, probijaju kanali za olakšanje trgovine, ogromna zemljišta leže pod vodom ne samo u Hrvatskoj i Slavoniji, nego i u Istri i Dalmaciji.

Ciela Dalmacija unatoč zakonima i obvezama, nema prave željezničke sveze sa monarkijom, ni sa svojim naravnim zaledjem, Bosnom i Hercegovinom.

Bosni i Hercegovini udijeljena je vrsta ustava. Nu taj se ustav već sada u praksi pokazuje ništelnim. Velik dio državnih posala posve je izuzet iz kompetencije sabora. Nema zemaljske vlade, koja bi bila odgovorna saboru. Zaključci stvoreni prema kompetenciji sabora, ne mogu postati zakonom, ako na nje ne privole dvie vanjske vlade, na koje narodno predstavništvo nema nikakova utjecaja.

Stanovnici Bosne i Hercegovine još ni danas nemaju opredijeljena državljanstvena zakonita zastupstva u delegacijama.

Veličanstvo!

Hrvatski narod, koji je ovako razkomadan, kojemu je još te Medjumurje protupravno oduzelo, izrabljivan je tako, da ne može nikako izvršiti u monarkiju onaj zadatak, na koji je pozvan, po naravi i po svojem položaju.

Narod, raznim političkim upravama razdvojen, gospodarstveno sve to više propada, te po prirodnom zakonu ne bi mogao imati nikakova poticaja, da se u času pogibelji, kad bi i htio, založi, kako bi se moglo očekivati od njegovoga položaja, brojne snage i u prošlosti iskazana ju načela. A ako potraje ovakovo stanje, kakovo je sada u narodu hrvatskomu, stalno je, da on mora očajati.

U podržavanju ovoga stanja stoji velika pogibelj za dinastiju i monarkiju. Hrvatski narod pristupom u monarkiju Vašega Veličanstva, donio je sve blago suverene slobodne države a izgubio sve do fizičkog života. Hrvatski narod bio je i jest svojim zemljopisnim položajem i svojom snagom temelj i uvjet velevlastnosti monarkije. Za tu monarkiju hrvatski narod je doprinio neizmjenjnih zrtava, pa u svojoj iskrenosti odanosti dinastiji sa strahom gleda u mogućnost, da bi sve te zrtve mogle biti jednoga dana uzaludne, i čuti prevelikom bolju ovo današnje žalosno i nenaravno stanje.

Mi potpisnici zastupnici hrvatskoga naroda iz svih hrvatskih zemalja ne vidimo drugog izlaza, niti poznatog drugog sredstva, da hrvatski narod, sretan i u svojoj kući slobodan, izvrši svoje historičko poslanstvo na slavu prejjane dinastije i korist ciele monarkije, nego da se čim prije hrvatskomu narodu povrati njegov starodrevni ustav i njegova teritorijalna cjelokupnost.

Političkim ujedinjenjem svih hrvatskih zemalja u jedno samostalno državno tielo u okviru monarkije ispunila bi se životna potreba naroda hrvatskoga i postarila bi se za jaču monarkiju Vašega Veličanstva

na jajača zaštita moći, veličine i sjajnosti prestolja. Narod hrvatski proslavljen po islom Vašem Veličanstvu radi poznate njegove vjernosti i prokušane obrane prestolja u prošlosti, našao bi u budućnosti uvijek snage u svojim mislicama i u svojem imanju, da u obrani svoje državne samosvojnosti bude najjača i najpouzdanija obrana prestolja i monarkije.

Ova zakonita težnja hrvatskoga naroda, koja odgovara ne samo pravu, nego i ekonomskoj i kulturnoj potrebi njegovoj, tako je ukorenjena u srcu i volji naroda, da nema sile, koja bi ju ugušiti mogla.

Radi toga potpisani zastupnici hrvatskoga naroda, članovi stranke prava iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije i Istre, uvjereni, da su sve težnje Hrvat skoga naroda, ne samo u skladu, nego i u interesu i velevlastnosti monarkije i previ- nje dinastije, usudjuju se najstjernije zomoliti Vaše Veličanstvo, da, nadovezujuć na reskript od 26. veljače 1861. upravljen hrvatskomu saboru, sazove zastupnike iz svih tih hrvatskih zemalja na vijećanje u glavni grad Zagreb. Ovaj sabor će imati zadaću, da, sporazumno s Vašim Veličanstvom, svojim zakonitim kraljem, uredi unutarne odnose kraljevstva hrvatskoga i njegove odnose napram cjelokupnoj monarkiji onako, kako odgovara pravima i probiteima hrvatskoga naroda, sjaju i moći prejjane dinastije.

Bog poživi, Bog zaštiti Vaše Veličanstvo! U Zagrebu, 12. siječnja 1912.

Vašemu Veličanstvu odani:
(Slijedi 55 potpisa zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja.)

Glavna skupština političkog društva za Hrvate i Slovence Istre obdržavati će se u ponedjeljak (mjesto nedjelju, kako bijaše u prošlom broju objavljeno) dne 26. februara o. g. u 2 sata po podne u prostorijama društva „ZORA“ u Opatiji sa slijedećim dnevnim redom:

1. Nagovorn predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Promjena pravila.
5. Izbor novoga odbora i
6. Eventualia.

Preporučamo tople svim članovima društva, da sudjeluju mnogobrojnom kod te važne skupštine.

ODBOR.

Velika javna skupština u Voloskom-Opatiji.

Već se od više vremena opazalo nezadovoljstvo u našim narodnim redovima u Istri, a osobito medju našim mladim ljudima. Mrtvilo, stagnacija, disorganizacija i kako da to sve nazovemo, budila je u svima osjećaj nezadovoljstva i ogorčenja. Odjek toga ogorčenja bila je i ona predstarka na političko društvo, koju su u prošlom mjesecu poslali nekoji rodoljubi iz Voloskog-Opatije.

Usporedo s tim išla je akcija mladijih ljudi u onom kraju, da se stvori jedna narodno-obrambena organizacija za općinu Volosko-Opatija i esentualno za čitav kotar Voloski, e da se tako okupe sve narodne sile, da se podijeli rad i da se postavi na čelo našega rada jedan vrhovni forum, komu će se svi pokoravati.

U tu svrhu držalo se je više pouzdanih sastanaka, na kojima se je stvaralo modaliteta ove organizacije, e izabralo se je jedan odbor od 7 lica, koji je imao da

vodi ovu stvar. Ovaj je odbor držao za shodno, da sazove javnu jednu skupštinu, da se tako šire slojeve informira o toj namjeri, pa da se i tu stvori formalan zaključak, izabere pripralni odbor i uredi sve potrebno za to. Nego uz to je došlo i pitanje glavne skupštine polit. društva, pak je odbor odlučio, da se na toj skupštini i o tom govori i da se stvore nekoji zaljučci, koje će se javiti glavnoj skupštini polit. društva. Dnevni red te skupštine, koja se je obdržavala prošle nedjelje u Voloskom „Narodnom Domu“ bio je ovaj:

„Opći pojačaj u Istri s osobitim obzirom na Voloski kotar“. — Poziva se je razaslato na pojedince okolo 500, a osim toga pozvalo se putem novina i one, koji nisu poziva primili. Tako se je sakupilo u nedjelju u velikoj dvorani „Nar. Doma“ u Voloskom sve sto je boljega, odličijega i pametnijega u onim stranama, počevši od načelnika do zadnjeg radnika, u svemu oko 500 osoba. Opažalo se, da su ljudi bili željni sastanka i da svi predviđaju, kakovim sudbonosnim događajima idemo u susret u Istri.

Skupštinu je otvorio i vodio Dr. Štalter, pozdravivši prisutne, zahvalivši im, sto su se tako mnogobrojno odazvali i spomenuvim svrhu današnjeg sastanka, daje riječ g. prof. Ivančicu.

G. prof. Ivančič, spomenuv. kako je dušo do današnjeg sastanka, očula u kratkim potezima današnje naše političke prilike u Istri i drži, da je dobro s više razloga, sto smo se tako sastali, da se sporazumno o važnim stvarima i da tako rećue dademo direktivu u današnjem položaju. Njemu je odbor do nalog da u tom smislu govori, pa će kušati, da tu zadaću izvrši.

Govori o početku našeg preporoda u Istri, o Dobriću, „Našoj Slozi“, o školama, o budjenju nar. svijesti, o osvajanju općina i zastupničkih mandata, sve razpredajuć do promjene izbornog reda za parlament, koju je naš narod i mi svi željno dočekao. Govori o izborima god. 1907., o sjajnoj našoj pobjedi, o uspjehu, koji je zapanjio naše protivnike a nas opio oduševljenjem.

Kulminacija naših uspjeha bila je to, a oduska joj je dao narod u Pazinu prigodom Družbine skupš.ine. Od tada počinje naše nazadovanje, od tada dekadencija, od tada ovo naše nezadovoljno stanje.

Govori zatim o promjenama izbornog rada za sabor, pa za općinu Pula, spominje kompromis i nagadjanja s Talijanima, sto je sve djelovalo kao morfijum na naše narodno tijelo. Pogreška je bila učinjena, sto se je u opće pristalo na kompromis, jer s Talijanima u Istri ne može da bude mira, oni u opće neće mira i jednakopravnosti narodnosti. To su pokazali i prigodom podržavljenja gimnazije u Puli, pa otvorenju naših škola itd. itd.

Natezanja su ovo s Talijanima, kojima treba učiniti kraj, jer je to nedostojno i ponižujuće za nas.

U ovom tonu nastavlja dalje crtajući mrtvilo i nezadovoljstvo u našim narodnim redovima, iznashujući pitanje premještenja učiteljista, deminju Dra Cervara, zahtjev za naziv političkog društva i prelazi na zadaću današnje skupštine, spominjuć program, koji se odražuje u rezolucijama, koje će kasnije predložiti.

Drugi govornik bio je g. dr. Cervar. On je govorio veoma oštro o našim izjavnim prilikama, kritikjuć postupak naših zastupnika u pogledu stvaranja novog izbornog reda za sabor, iznashujući razne pogreške i propuste naših zastupnika. On je osudio svaki kompromis s Talijanima, i on se slala s predgovornikom, da je to bila najveća naša pogreška i odalje sve do naše. Riše ponašanje naših prvaka u

raznim prilikama, osobito u pitanju premještenja učiteljista. Spominje nezadovoljstvo u našim narodnim redovima, pa dolazi na razloge svoje demisije, koje je naveo u pismu, upravljenom klubu zastupnika. Saznao je, da je općinsko zastupstvo u Kastvu razpravljalo o nepouzdanici njemu kao zastupniku, pa je uzeo to za izravni povod svoje demisije, dok je uzrokom toga bio osve nezdravo stanje u našim redovima. Jedini spas on vidi u jakoj organizaciji polit. društva, kojoj će se pokoravati pojedinci i gdje će se konsekvrentno izvoditi sve zaključke, koje se stvorilo bude.

Treći govornik bio je g. prof. Dr. Tentor, koji je još oštrije kritizirao postupanje naših narodnih zastupnika u raznim prilikama. Iznio je toliko osvada protiv njihova rada, da je to nekoje prisutne ozlojeđilo. Osim toga bio je u svom govoru predug, pak je to sve tako djelovalo, da se je iza njega prijavio za riječ gosp. nar. zast. Rajčić, koji je u vrlo razdraženom stanju osudio govor Dra Tentora i kušao odbiti osvade njegove od prisutnih prvaka naših.

U istom smislu govorio je po tom gosp. Dr. Grgurina i gosp. Dr. Fabijanić, navadjuć, da su naši prvaci ipak našto za narod zaslužni i da nisu zaslužili ovakove kritike. Nastalo je komešanje medju prisutnima, koje se je ipak sleglo, iza sto je predsjednik rekao, da je Dr. Tentor govorio u svoje ime i da ima za sve svoje izvide dokaze a da stoji na biljezi i pravcima, koji su bili i danas pozvani, pa nisu došli.

Iza sto je još Dr. Tentor reflektirao na predgovornike i razjasnio svoje stanoviste, skupština je u najvećem uzbuđenju bila zaključena, iza sto su bile prihvaćene ove rezolucije:

Rezolucije

prhvaćene na velikoj javnoj skupštini u Nar. Domu u Voloskom, dne 11. velj. 1912.

1.

1. Sloga i jedinstvo narodnih redova ima se održati, jer je to narodna želja i potreba, te se u tom smislu ima sastaviti novi odbor polit. društva.

2. Političko društvo mora stalno namjestiti jednoga sposobnoga činovnika, koji će voditi društveni ured i sve društvene poslove. „Naša Sloga“ mora biti de facto glasilo polit. društva i stajati pod nadzorom društvenog odbora.

3. Neka glavna skupština polit. društva stvori zaključak, da naši narodni zastupnici odustanu od svakog daljnijeg pregovaranja s Talijanima.

4. Odsudjuje se neodlučno i dvoletno držanje naših narodnih zastupnika u izvadjanju zaključka „Narodnog vijeća“ u pogledu premještenja učiteljista iz Kastva.

6. Pozivlje se glavnu skupštinu polit. društva, da stvori zaključak, te se ima od vlade zahtjevati bezodvlačno provizorno premještenje učiteljista u Volosko-Opatiju.

B.

Istarski Hrvati, sakupljeni dne 11. velj. 1912. na javnoj skupštini u Voloskom

1. Najvećanije prosvjeduju u ime kulture, napretka i čovječanstva proti uvadjanju i podržavanju tiranjskih sistema u Hrvatskoj, koja imade za cijelu Evropu, a ponajpate za prijestolje i državu neizmjenjnih zasloga.

2. Odobravaju energični istup složne hrvatsko-srpske omladine na sveučilištu u Zagrebu, kojim istupom su očuvali slobodu i čast zagrebačke univerza.

3. Zaključuju sve hrvatske i srpske stranke u Hrvatskoj domovini, da u ovim odlučnim časovima zatome sve stranačke strasti, nabustave sve stranačke borbe i da složnim silama stupe u borbu proti tiranima, kričteljima domovine i operu njenoju čast od najgorijeg evropskog škandala, sto se sada u ojoj zgrajda

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples Dalmatinskog skupa. Naša braća Dalmatinci, koji se kupe u društvu „Dalmatinski skup“, priređuju i ove godine svoj „Veliki ples“ dne 17. t. mj. u velikoj dvorani „Narodnoga Doma“. Čisti dobitak tog plesa ide u korist društva, koje imade plemenitu svrhu, da podpomaže svoje bolešne i iznemogle članove, kao što i one te oskudievaju. Početak plesa je u 8 i pol sati na večer. Ulaznina za članove 1 K, za nečlanove go spoda 2 K, gospodje 1 K, obitelj članova 2 K, obitelj nečlanova 5 K. Svira glazba c. i kr. ratne mornarice.

Naše občinstvo poznade plesove „Dalmatinskog Skupa“ već od prijašnjih godina, te su ti plesovi sa svoje ljepote i obilnog posjeta postali običajni i omiljeni poput plesova „Sokola“ i za „Hrvatske škole“ a nazvani su radi svoje popularnosti i „dalmatinski ples“. Značajka tog plesa, koja daje istom lepi čisti narodni biljeg, jesu dalmatinske hrvatske crvenkape, kojima se okile s narodnog hrvatskog ponosa braća dalmatinci, a marni odbor uz to poskrbi, da crvenkapama budu urešene te večeri i rodoljubne plesničice.

Pozivi za taj ples su već razaslani, te ako koji nije isti dobio, neka se obrati na odbor društva (hotel „Balkan“).

Upozorujemo ovime sve naše na taj ples, koga svi našinci rado posjećuju, te da i ove godine ne propuste lepu zgodu, to više, što je čisti dobitak istog namijenjen plemenitoj svrsi: zakladi za podporu bolešnih i siromašnih članova.

Pučki ples. U nedjelju dne 18. t. mj. priređuje „Narodna radnička organizacija“ u Puli svoj treći i za ovu godinu zadnji „Pučki ples“, uz svirku „sopila“ i male orkestre izmjenično. Ples je u dvorani Narodnog doma“ a počimlje u 4 sata po podne i traje do pol noći.

Maškarada „Sokola“. Na pustni utorak zadnji dan pokladnoga ludovanja, priređuje I. Istarski Sokol u Puli u dvorani „Narodnog doma“ krabuljni ples, nazvan „maškarada“. Početak u 8 i pol s. na večer. Ulaznina: članovi 80 para, članice 40 para; nečlanovi 2 K; obitelj članova 3 K, obitelj nečlanova 5 K. Pristup imadu samo pozvani.

Nekakvi dječji ples. Ovdješnji Talijani već nekoliko godina priređuju u mjestnom kazalištu nekakav dječji ples, čista dobit kojega ide u korist zloglasne „Lege nazionale“. Više naših neznanjem ili nemarom a mnogi glupostu (a la trgovac D... nis) dovedu na taj ples svoju djecu, pak time izravno potpomažu jednu talijansku instituciju, koja ide jedino za odnarodjivanje hrvatske i slovenske djece u našim krajevima. Upozorujemo dakle sve naše, da se ne daju zavesti zamamnom reklamom Talijana za taj ples, svrhu kojega sada prije plesa lukavo taj, dok će poslije istog u svojim novinama na dugo i široko pripoviedati koliko je bilo na tom plesu talijanske djece i unišlo za „Legu nazionale“. Mi ćemo pak sve slavenske roditelje, koji budu poslali svoju djecu na taj ples, javno u novinama ožigosati.

Nova tvornica soda-vode. Upozorujemo naše gostioničare, kavanare i trgovce u Puli i okolici, na domaću novu tvornicu soda-vode i drugih napitaka iz naravnog soka slatkog voća (malina, naranča, limuna), koju je otvorio g. Julij Cuzzi, sin našinca g. Ivana Cuzzi. Preporučamo svim našima, da se služe takvim potrebštinama u našem čovjeka, a povrh toga biti će s robom potpunoma zadovoljni, jer se napitci u novoj tvornici prave iz čisto naravnog soka. Poblite u oglasu.

„Hrvatska Čitaonica“ u Medulinu priređuje u subotu 17. vrljane t. g. u

društenim prostorijama svoj „Veliki ples za zabavom“. Na zabavi igrati će društvena glazba. Početak u 8 sati na večer. Ulaznina za članove 50 para, za nečlanove K 1. Čisti prihod ide u korist društvene glazbe, darovi se primaju sa zahvalnošću. Raspored: 1. Glazba. 2. Deklamacija. 3. Pjevanje. 4. Predstava. 5. Pjevanje. 6. Ples. Oko pol noći igrati će se tombola sa mnogo saljivih i ozbiljnih zgoditaka.

Altura 5. II. 1919. Dne 4. t. mj. podne obdržavala je naša „Čitaonica“ svoju zabavu uz sudjelovanje Medulinske glazbe. Velika povorka naroda sa velikom trobojnicom dočeka Medulince na ulazu u selo i nakon podrava, svi skupa, uz sviranje koračnice „Oj Banovci“, podjose u prostorije naše „Čitaonice“, koje bijahu okićene zelenim javorom i trobojnicama. Članovi alturske „Čitaonice“ imali su svi trobojnice na prsima a osobito udarala je u oči ona, koju je imao naš vriedni predsjednik g. Jakov Sladonja.

Tu glazbari malo odpočinuše i onda odsviraše nekoliko krasnih komada, čime zadiviše prisutno općinstvo. Svak se pitao: kako je moguće, da naši seoski mladići znadu onako lijepo svirati. Uz veliku marljivost i dobru volju a osobito uz neizmjernu poztvovnost svoga vriednog učitelja g. Tichy a, brata Čaha, postigli su oni ovakav uspjeh. Na čast im bude!

Nakon malog odmora izadjoše vanka i pred stanom g. župnika Viškovića i opć. upravitelja Antuna Sladonje zastiraše par liepih melodija a narod im je burno povladjivao.

Učinismo maleni izlet okolo sela i onda se vratismo u „Čitaonicu“, gdje se razvila vesela zabava sve do kasne noci.

Članovi naše „Čitaonice“ pugoštile glazbare malom večerom, gdje su se redati govori i nazdravice jedna za drugom.

Osobito je živo progovorio g. Kirac Miho iz Medulina, iztaknuo važnosti društva za naš narodni pokret na puljstini. Tu se pokazala sloga i ljubav koja nas sve veže i koju sve paklene sile neće moći razbiti.

Naš puk oonašao se uzorno a hvata za to ide najviše našem vriednom predsjedniku g. Jakovu Sladonji. Živio Jakove, tako valja!

Opazamo mimogredce, da bi neki ljudi bolje učinili, da piju više vode a manje vina i onda bi sramote bilo manje.

U devet sati odpratsmo Medulince do kola, uz želju, da se opet čim prije sastanemo. Opetujemo, da ovakovom glazbom bi se moglo dičiti i veće mjesto.

Dne 1. februara otvorena je u Alturi žandarska postaja. To je već 15. u puljskom kotaru a nekad su bile samo 4. Altrocche škole!

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. Dne 31. pr. mj. bila je kod našeg c. kr. kot. suda rasprava Haratić contra Lovrić, radi poznatog tvornog napadaja potonjeg na osobu viteza Haratića. Tuženik je pristupio sam ka raspravi, dok je tuženika zastupao dr. Červar. Kako se Lovrićev napadaj ne može braniti, tako je i njegova obrana bila žalosna.

Novi napadaji, besmislene riječi i ništa više. Bilo je vidjeti, da gosp. Lovrić teli jedino povećati riječ o stvom poštenju, ali rasprava nije lamo zašla.

Govorilo se doduše o tom, ali naše je uvjerenje, da je g. Lovrić bio najmanje tim zadovoljan. Zanimanje za samu raspravu bijase izvanredno, a to pokazuje, kako smo još uvijek malograđani.

Okrivljenik bio je osuđen na 80 K globe ili 8 dana zatvora, te na nošenje parbenih troškova, ali se osuđom nije zadovoljio, nego najavio pruz. Toliko kroničarski, posto je cijela stvar poznata čitateljima „Nasle Sloge“.

Ne možemo, a da ne spomenemo, kako je g. Lovrić zahtijevao od suca, da mu primjedbe odvjetnikove prevodi na talijanski, jer da on ne može da prati hrvatske govore, te nije u stanju, da svoje misli izražava hrvatski. Dakako on je dosljedno postavljao upite i primjedbe talijanski, a tako je talijanski govorio i svoj zaključni govor. Ovome ne treba komentara.

Voloski kotar:

Hrvatska omladina Lovran-Ike priredjuje u nedjelju dne 18. veljače, sjajnu plesnu zabavu. Čist prihod namijenjen je za narodne potrebe u Lovranu. Naša omladina radi živo i zasposno, da ne zaostane za lanjskom sličnom zabavom, koja je izpala daleko iznad svačijeg očekivanja. Kao lani, tako se ona trsi i ove godine da svojim milim gostovima pribavi ono nekoliko sati upravo rajskog užitka, kako to samo ona umije. Nije čudo. Gdje se bratska srca slože, gdje bujna mladenička fantazija stvara, tu je užitak osjegan. A ove godine je nada u uspjeh potrostru čena, jer se muskoj omladini pridružila naša ženska lovranska omladina, što sa zadovoljstvom bilježimo kao velik korak napried. Svaki narodni podhvat, u kojem je ženski svijet složno sudjelovao, uspio je podpuno, osim nesretnog burskog rata. I naš će podhvat za narodno oslobođenje u Lovranu — ako Bog daće — skoro uspjeti, jer se za nj zainteresovao u velikom broju naš krasni spol. Samo tako napried, pobjeda je naša!

Iz Kastaršćine nam pišu: U broju 5. cienj. „Naše Sloge“ pod naslovom: „Izbor zem. zastupnika u kotaru Voloskom“ iztaknuta je želja izbornika seoskih općina, da se izborni sastanci sazovu po cijelom izbornom kotaru u selima, gdje će se dne 3. marča o. g. izbori obdržavati. Tako bi i pravo bilo i došlo bi se najlakše u doticaj sa izbornicima. Koliko je poznato, bio je dne 13. decembra pr. god. maleni izborni sastanak izbornika rukavačke strane kod Matulji, gdje je kandidaturu napovedao g. Milan Kundić iz Francići. Bilo je ove godine i par sastanaka na Voloskom, gdje se je o izborima govorilo. Ali na tim sastancima bilo je najmanje izbornika seoskih općina, jer Volosko-Opatija bira sa gradovi. Izbornici žele, da dotični kandidat ili kandidati prije izbora medju nje dodju, da znaju koga biraju. Najbolja im je prilika kod sastanka u sijeku izbora.

U Kastaršćini biti će dne 3. marča izbor kod Belići i u sv. Mateju, kao i zadnji put. Izbornika imade oko 600 kod Belići i do 300 u sv. Mateju, svakako polovica svih birača političkog kotara Volosko.

Nama je žao, što mora toliko izbornika opet dangubiti, tako rekté bez potrebe. S nekoje strane krivi su Kastaršćani, što se je na jednoj sjednici opć. zastupstva u Kastvu predložila nepouzdanica bivšem g. zastupniku. U sjednici opć. zastupstva dne 13. julija pr. god. predložio je tu nepouzdanicu opć. zastupnik g. Milan Kundić, i to radi napadaja dne 9. l. mj. proti Kastvu i Kastaršćem. Slična nešto izrazilo je g. Kundić i u Pazinu na sastanku „Narodnog vijeća“. G. Kundić u pitanju učit. škole radio je proti Kastvu, a za Matulje.

Opć. načelnik nije dao predloga g. Kundića na glasovanje, već uzvratilo, da je u posljednje doba Kastaršćina zaista omražena i oklevetana kao nikada prije, nu isto sve to je mišljenja, da se narod držim čvrstije, kao i to, da se sa strane opć. zastupstva ne čini nikakvih novih odluka, već rješanje pitanja škole prepusti svojem toku. I opć. je zastupstvo jedno glasno prihvatilo predlog predjednika, od-

sudjujuć način, kojim su mnogi uraz. Kastar i Kastaršćem.

Oroliko istini za volju.

Manje riječi, više djela. Pešu nam iz Laburnije: Dana 11. t. mj. obdržavala se u Voloskom velika i buraa javna skupština, na kojoj se, košto se u nas obično čini, mnogo kritiziralo, dok se za dobra puka nije ništa uradilo. Sve što se učinilo, evo je ovo: Izabran je odbor od 13 lica koji ima da u stanovitom roku sastavi pravila neke nove političke organizacije za Volosko-Opatiju, koja bi organizaciju imala da „usporedo stupa“ sa sadašnjim „Političkim društvom“. Zaključilo se nadalje, da će se u toj novoj političkoj organizaciji namjestiti specijalnog činovnika, koji će — vući svakog prvog u tuješecu masnu plaću!

Ima li smisla ta nova organizacija i Zar su pravila „Političkog društva“ manjkava? Nije li u njima predviđeno sve potrebito, samo kad bi dobre volje bilo u nezadovoljnika? Hoće li nas ta nova organizacija dovesti k cilju, t. j. hoće li ona „okupiti“ čitavo slavensko radništvo u Voloskom-Opatiji i okolici u jednom jakom taboru koji će onda složnim silama suzbijati sve nasrtaje tuđjih elemenata?*

U zadnjem smo broju „Naše Sloge“, iznijeli preko jednog našeg druga i iskrenog prijatelja molbu, da bi općinu volosko-opatijaska na svoje troškove otvorila i uzdržavala u Opatiji (tom osmjaku!) veliku pučku čitaonu (zakon se tome ne protivi!) „Narodne radničke organizacije“, u kojoj bismo se mi, „niži sloj“, mogli sakupljati i raspravljati o našim potrebama i interesima, naobražavati se itd. Ako sada imade u Voloskom-Opatiji toliko te mlade i sposobne inteligence, koja je u istinu voljna pomoći narodu — evo zgode, da se izkaže.

Prvi je uvjet blagostanju puka prosvjeta; i znajući to — prosvjeta je ona, za kojom mi, „prosta masa“, toliko čeznemo. Pruzite nam dakle ono, što Vas molimo, ono, što je Vama lako nama pružiti, ono, što mi od Vas jedino tražimo.

Nek se dakle namu toliko sklona inteligencija izvoli zauzeti kod općinskog zastupstva (a naši općinski zastupnici nisu trmasti ljudi, već sami uvidjavni narodni prvaci!), da nam ovo otvori tako željno očekivanu veliku pučku čitaonu; nek zatim, kad to postigne, blagoizvoli češće, *danomice* doći u tu pučku čitaonu, da nas vidi, kako izgledamo, da se s nama upozna i porazgovori o svim našim potrebama i težnjama; nek nas duševno podigne, držeć nam pučku predavanja (u istinu pučka!) i slično; nek tu pučku čitaonu stvori malom pučkom univerzom!

I ako se to učini. — misija je ljudi, željnih pomoći narodu našem u ugroženoj Opatiji, u jedinjoj hrvatskoj općini u Istri, koja se danas nalazi u očajnoj *delenciji*, sretno izvršena! Pučka prosvjeta i cinjepljenje, da će sav novac, što će ga članovi „Narodne radničke organizacije“ doprinositi kao članarinu, biti uloženi u potporni fond, — što znači potpuni uspjeh u potpornom pogledu, — to su dvije okolnosti, koje će bez dvojbe u najkraćem roku privući u naše društvo svekoliko ovdješnje slavensko radništvo, koje će na taj način prije ili kasnije, postati uzorno organiziranom narodnom vojskom.

Pa čemu onda novo političko društvo? Čemu nepotrebitni troškovi? Nebi li bolje bilo, da se s novcem, koji bi se imao trošiti za uzdržavanje upitnog novog društva i činovnika, osnuje posebna *saklada* za podizanje domaćeg obrta, čime bi se spasilo mnogog domaćeg malog obrtnika od sigurne propasti, a na čitlu zamislih: njemačkih i mađjarskih čifata

Ne bi li bolje bilo, da nam ona „trinaestorica“ nasobratnih i sposobnih ljudi daće desnicu sada, dok se osamjehem (jedini je g. Dr. Poškic i nama) mučimo o

sto bolje reorganizovanje naše „Narodne radničke organizacije“, koja je upravo uslijed skrajnjog nemara sada križeće inteligencije došla skoro do potpunog i svestranog kraha.

Stoga: Manje pravila, manje društava, manje vike i kritike, manje isticanja a više rada, više triznog rada i dobre volje — pomoći narodu.

Prispomena uredništva. Ovaj dopis poslan nam je ovim popratnim pismom, kojeg donasmo bez komentara.

Slavnom uredništvu „Nase Sloge“ - Pula. Izvolite uvrstiti u narednom broju prilozene želje zapuštenog ovdješnjeg radništva — kao skromni protest „Narodne radničke organizacije u Voloskom-Opatiji“ proti nespodobnostima, koje su se dogodile na skupštini u riječi u nedjelju, na kojoj je pokvarena, lijena i nemarna ovdješnja mlada „inteligencija“, nazvala naše narodne prvake: Spiničića, Mandića, Laginju i druge onako, kako se ne bi smjelo nazvati najproštije razbojnice — koja je sav dosadani njihov rad nazvala — zločinačkim radom.

Za sirote. Gđjica Ivanka Sajević, učiteljica u Lovranu, sakupila je za udovu Filipaš u Cresu, koja je naglom smrti svoga supruga ostala u najvećoj bijedi sa sedmero neobskrbijene dječice, svotu od 30 K 12 fil.

Darovaše po 2 K: A. Rajčić, I. Škarpa, Dr. D. Lukež; po 1 K: A. Keršanac, N. Marušić, Alfonso, Emilio, I. Turčić, Josip Blečić, F. Basan, M. Jelendić, I. Sajević, N. N., A. Miculinić, Debeljak, Car E., V. Tucman, I. pl. Peršić, A. Božeglav; po 60 fil.: J. Kalokira, M. Bašić, S. Rošić; po 58 fil.: L. Načinovita; po 40 fil.: I. Marčenić, Schener, I. Malmarić, Sepić, Kršanac A., J. Jakvasić, S. Zigorac, Blažić I. opć. pisar, I. pl. Maršanić, J. pl. Mihalić, A. Priskić; po 34 fil.: F. Kalokira; po 30 fil.: V. Muly, Viperman; po 20 fil.: Zigorac, Piglic.

Mole se plemenita i dobra srca za kakovu malu novčanu potporu, za sirotu udovu Filipaš u Cresu, koj novac bi se mogao slati na upravu „Nase Sloge“.

Prodaja voznih karata za automobil u Opatiji. Sa 1. februara o. g. neće više obavljati prodavanje voznih listova te predaju putne prtljage za državne automobilne pruge istarske u Opatiji onomani post. i brzajavni ured, već podružnica banke i mjenjačnice Nagel i Wortmann.

Stoga je istim danom premještena postaja za odlazak i dolazak te državne automobile pred poslovnicom spomenute bankovne kuće.

Koparski kotar:

Za glazbeno društvo „Sokol“ u Buzetu. G. Josip Maljavac, opć. tajnik u Roču, darovao je društvu lijepu svotu od 100 kruna, na kom veleдушnom daru mu se društvo najtoplije zahvaljuje. Za isto društvo dao je g. Jakov Draščić c. kr. sumar u Buzetu K 10— u spomen svoje pokojne kćerke a K 25-10 bijaše sakupljeno prigodom pira glazbara Petra Klarića. Svi ti iznosi určeni su blagajniku.

Vrednim darovateljima najljepša hvala i naši sljedbenici.

Razne primorske vesti.

Pitanje dlobe obćina u Istri. Pod tim naslovom donosi naša drugarica vredna „Edinost“ iz Trsta u broju od prošle nedjelje članak iz Istre, koji članak smo i mi primili pod naslovom „Hrvati ne smiju dozvoliti, da se istarski obćini razdieli po narodnosti“. „Edinost“ je izvornost za sadržaj tog članka napisao. Mi taj članak nismo mogli doneti, jer se u njem u glavnom

opetuje ono, što smo mi već doneli u uvodnom članku u br. 5. od 1. t. mj. Opažamo jedino g. piscu, da je izlišna svaka preporuka njegova našim zastupnicima, te se ne upuste s Talijanima u tom pitanju u pregovore prije nego li saslušaju narod, jer je našoj javnosti poznato, da su onomadni pregovori kod namjestništva u Trstu prekinuti baš radi toga, da jedna i druga stranka sasluša mnijenje naroda, formulira predloge i iste iznese u budućim konferencijama za pregovor. Ti predlozi biti će tada predmetom daljnjeg pregovaranja. U tom pogledu dakte iztežava u opće svaka bojazan, da bi naši zastupnici mogli nasjesti ili što od narodnog stanovišta popustiti, jer gdje nema ličnih interesa, ne može biti govora o bojazni kakve žrtve ili popusta.

Spominjemo pak umogreće a da ne budemo to proroci, da su poznatu intrasigentnost talijana i njihovih pretjeranih zahtjeva, svi ti pregovori ne će dovesti do nikakvog uspjeha: dok Talijani ne će da nam povrata što je naše, nema ni govora o miru.

Ukinuće neklih blagduna. Kako je poznato, izdao je lanjske godine papa „motu proprio“, kojim se ukidaju neki blagdani odnosno prenašuju na nedjelju, prepustiv ipak biskupima, da svaki polag okolnosti u svojoj biskupiji konačno odredi, koji blagdani se imaju ukinuti. Tom papinim odredbom bavili su se austrijski biskupi na zadnjoj konferenciji u Beču i sa zbir se, da prepuste papi odluku u tom pitanju. Sada je ta papina odluka stigla, te se u Austriji ukidaju ovi blagdani: Stipanje (drugi dan Božica) uskrsni ponedjeljak, duhovski ponedjeljak, mala Gospoja (8. selenbra), Svietnica (2. februara) i Svi Sveti.

„Prvo češko opće dioničko društvo za osiguranje života“ u Pragu — Generalno zastupstvo za jugoslavenske zemlje u Trstu, sklopilo je sa društvom sv. Ćirila i Metoda za Istru ugovor, kojim se obvezalo biljegovati na svoj trošak sve hrvatske ili srbske počese sa osobitim narodnim biljegom od 1 K, biljegovati sva svoja hrvatska i srpska pisma sa obćinom narodnim biljegom i primati u korist naše družbe životna osigaranja. Evo najeklatantnijeg primjera narodnog žrtvovanja sa strane narodnog češkog zavoda, te je do sada prvi i jedini taj zavod, koji se je sjelo naše družbe, prvi koji osjeća kao narodnu dužnost podupirati našu najvažniju instituciju, našu milu družbu „Sv. Ćirila i Metoda“ — kad već želi raditi i sam zaslužiti med našim narodom. Osobito nam se sviđa od „Prvog Češkog“ to, što je ono došlo samo k nama i samo od sebe stavilo nam na razpolaganje svoju pomoć — čast mu.

Svojom dužnošću osjećamo, da najtoplije preporučimo našim ljudima imenovani zavod; kani li se tko osigurati na život, neka se obrati na „Prvo češko“, da time podupre i našu družbu. Ovdje valja i vrijeti u istinu izvesti geslo „Svoj k svome“, koji nas podupira, taj je naš, koji je naš, moramo ga podupirati i mi. Vrlo će nas veseliti, budemo li mogli u čim kraćoj dobi javiti, da se lijepi broj naših narodnih ljudi, naših vojnika itd. osiguralo za našu družbu. Na taj način mogli bi polučiti družbi stalno najveće glavnice, a da ne bi osiguranik niti najmanje osjećao maleni trošak godišnji za dotične premije.

Nadamo se, da će se naš rodoljubni narod tomu pozivu odazvati. Na pomoć našoj družbi „Sv. Ćirila i Metoda za Istru“. — Ravateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Sjednica odbora političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, obdržavana je u nedjelju dne 11. o. mj. poslije podne u obćinačkoj kući u Pazinu. Odbor se je ba-

vio ponajprije pre-stop-ćim popunbenim izborom seoskih obćina političkog kotara Volosko i stvorio u tom pogledu razne zaključke. Razpravljao je odbor i druga važna javna pitanja.

Velika skupština. Sutra u petak vrši se u prostorijah „Dalmatinskog skupa“ u Trstu velika skupština, na koju su pozvani svi Hrvati stanujući u Trstu i na kojoj će se razpravljati i viećati o životnom pitanju hrćanskih Hrvata t. j. o ustrojenju hrvatske pučke škole u Trstu. Taj važni i težki posao preuzela je na sebe tamesenja podržnica istarske „Družbe sv. Ćirila i Metoda“.

Vjenčanje. U nedjelju dne 18. t. mj. vjenčat će se u Zavalju (Hrvatsko) naš prijatelj i zemljak, g. Josip Fugosic, kat. sudac u Bihacu (Bosna) sa gđjicom Jelkom Ritz. Bilo sretno i b-ricetno!

Naš prilog. Danasnjem broju prilazemo oglas o Thomasvoj drozgi za gnojenje proljetnih usj-va.

Franina i Jurina.

Fr. Povej mi Jure, se veselite ča toga pada u Materadi.
Jur. Franje moj, veselje, da ne more bit veće.
Fr. Oh, dakle i ti si mi se staviš plesat.
Jur. O ne. Ča jačač, da čovik se veseli samo kad pleše, pravo veselje je Franje moj, kad čovik, ki je moral trpiti i ki je moral bit seave, vidi da i njegovu zora puce i da mu gre na bolje; onda vidiš to je veselje, da veće ne more bit.
Fr. Čil sam, čil Jure, da se vi veće ne pustite držat za šave, i čil sam, da ste vi Materasčani pogledali, pa da imate veće i hrvatsku školu, kamo saljete Vasu dca, da se vade va svoim materinskom jeziku.
Jur. Vidiš Franje, to ča se mi veće ne pustimo držat za šave, pa hrvatska škola, one lipe pisme, ke pivaju naša dca, pak ona „Nje Materada taljan-

ska, taljan-ka, taljanska, veće je Materada hrvatska, hrvatska, hrvatska“, to je vidiš kako sam ti rekao naše najveće veselje.

Fr. Sada razumim, da je sada za Vas puno bolje.
Jur. A kako pa vi tamo dole va Lovrećici.
Fr. Pusti me Jure, tamo imamo dva plesa.
Jur. Tako, a znaš zašto imate dva plesa.
Fr. A valja zato, ča su onega iz Materade prenesli u Lovrećicu.
Jur. Vidiš Franje, kad budete i vi slozni kako mi, kad budete i vi imali hrvatsku školu, kad budu vaš dca pivala lipe hrvatske pisme, kad budete pivali „Nje Lovrećica taljanska, veće je ona hrvatska“, onda će bit i za vas dobro i ne cete imat intrigi.
Fr. Imas pravo Jure. Ma i mi Lovrećani vidimo, da ne moremo veće tako dalje, pa bilo ča bilo i mi cemo pogledat i branit naš jezik i naše pravice i pokazat čemo, da nismo ni sevari ni taljani, veće poštem ljudi, po čigovih žilah teče čista slovinska krv.
Jur. Bravo Franje, tamo slozni.

Fr. Buzet-ki sarajozak, da su vero plesali za „Legu“.
Jur. Čil sam, da se im prisi na feštu brati iz Rama, Polje, Kolobreje, Sečlje itd.
Fr. Vero je bilo vi let same stare Rimljane ali latine a la Čereca. Predan, Viroda, Poropat, Ritola, Kramčić itd.
Jur. Ala lipo ih je moralo bit videt, kada su se ukreali na Pločkaju.
Fr. Za poč doma va Cigariju.

Podpisani javlja u ime svoje i rodbine, svim prijateljima i znancima žalostnu vijest, da im je brat odnosno stric, gosp.

Šime Križmanić

bivši vrtlar biskopokožnog biskupa Dobrile

dne 14. veljače 1912. u 6 ura jutro nakon kratke bolesti u 70. godini dobe svoje, providen svetoljustruna umirouč, blago u Gospodinu preminuo.

Sprovod mišg pokojnika bit će dne 15. veljače 1912. u 4 ura po podne iz kuće žalosti, ulica Monte Castagner br. 21, na ovdješnje čvudno groblje.

POLA, 14 veljače 1912

Venceslav Križmanić neek.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u POLI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 %
čisto bez ikakvog odbitka.
Ustanovljena 1891.

Pozor tamburaška i pjevačka društva.

Naručite za pokladne zabave novo izšlo šaljive igrokaze, šaljive skladbe (kuple) sa pratnjom tambura ili glasovira i nove tamburaške partiture od Stahuljaka, Hruze, Barkaša, Machača itd. kod prve sisacke rukotvorice tambura

J. Stjepušin, Sisak.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrsto brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

OLOVKE

u korist družbe sv. Ćirila i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Pull ulica Giulia 1.

na cieniu od 2 do 10 para.

NAJVEĆA DALMAT. ZLATARNA
ANTI-RADIĆ (SPALATO)
Istovrsne cjenike s lije budava

Uložne knjžice za „PCELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kopljice.

Dovoljno vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po ljecničkim stručnjacima prokusan protiv svima bolestim: želudca, crijeva, jetara, bubrega i sileznice.

Sa stavjen je od samih svjetih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže sva kora u protiv slabog probavi, mačnini kromitnom jetaru želudca i crijeva. Umiruje živa i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena u botlji od 5 litara, svjetka molji i krasna od botlice stalo se 8 krasno polna.

Ukupno se čine 4, listariti k. n. 1912.

FR. SULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica.

Objava.

Nova tvornica soda-vode

Julij Cuzzi - Pula

via Carduzzi 5, kod Arene.

Sasma na novo uredjena po najnovijim i higijeničnim propisima, proizvudja napitke iz pravog, neravnog soka sladkog voća (malina, naranča, limunaj). Preporuča svoje proizvode, koji su samo prve vrsti. — Doprema automobilom.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišano 2 K; belje 2-40 K; prva vrst potusvjetlo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg najljepše, kao snjeg bijelo, očišano 6-40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bijele fine 10 K; najljepše prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog namkinga, 1 pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 jastucima, svaki 80 cm dug, 59 cm širok, napunjen s ovim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-50 i 4 K. — Razaslije se pouzdećem počam rd 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — Cijenel budava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

ALFA

brzi strojevi na paru za krnu su najbolji!

Novi popravljani sustav!

Čvrsta izradba potpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih partvornina iz ljevanog željeza!

Zahtievajte cjenike! Dosisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, festu, kameno ulje za obrtničke, poljodjeljske i električne namjestaje snage, dalje namjestaje na mrvšavi plin proizvudja: ..

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

.. na plin d. d. ..

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavuo i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja: ..

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća .. ..

Oijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. .. ..

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRAČE KARTE ::

PRIMORKA

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I KNJIGOVEŽNICI LAGINJA I dr., PULA.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na diznice u Puli.
Ravnateljstvo u Pantu.
Vlastito odpravnništvo na Blecl, Riva Cristoforo Colombo.
Plovitbeni red
vrijedi od 1. siječnja 1912. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne 5.45	odl.	PUNAT	dol.	po podne 4.50
6.—	dol.	Erk	odl.	4.35
6.10	odl.		dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.		dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.0.
7.45	odl.		dol.	2.5.
8.30	dol.	Omitalj	odl.	2.10
8.85	odl.		dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjeto pristajanje u Rivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četrti- Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Početak Srijeda Subota
prije podne 4.30	odl.	Baška	dol.	po podne 6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.		dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjeto pristajanje u staroj Baški.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošnjiveli

Svaki Nedjelja	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelja
prije podne 7.35	odl.	RIJEKA	dol.	po podne 9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.		dol.	8.10
1.12	dol.	LOŠINJVELI	odl.	8.50

Uvjeto pristajanje u Malomlošnja luku sv. Mar

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrti	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrti
prije podne 7.35	odl.	Rijeka	dol.	po podne 7.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne 6.35	odl.	RIJEKA	dol.	po podne 6.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.		dol.	4.15
8.40	dol.	Belj	odl.	2.55
8.50	odl.		dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.75
9.50	odl.		dol.	1.45
10.20	dol.	Erk	odl.	1.25
10.30	odl.		dol.	12.55
po podne 12.—	dol.	Baškanova	odl.	prije podne 11.55
12.30	odl.		dol.	11.15
12.35	dol.	Rab	odl.	9.25
2.20	odl.		dol.	9.10
2.40	odl.	Lun	odl.	8.50
3.06	dol.		dol.	8.40
3.10	odl.	Vali Lošnjaj	odl.	7.15
4.20	dol.		dol.	7.05
4.30	odl.	Mali Lošnjaj	odl.	6.55
4.40	dol.		dol.	6.45
4.50	odl.	NEREZINE	odl.	6.—

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Sišo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne 6.30	odl.	Vrbnik	dol.	po podne 4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.		dol.	4.10
6.30	dol.	Šišo	odl.	3.30
6.40	odl.		dol.	3.20
7.—	dol.	Crikvenica	odl.	3.—

Pruga Crikvenica-Sv. Marak
Svaki utorak
7.15 pr. p. odl. Crikvenica
9.15 pr. p. dol. Rijeka